

Litigació Penal

Codi: 42473
Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313312 Advocacia	OB	1	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Joan Baucells Lladós

Correu electrònic: Joan.Baucells@uab.cat

Equip docent

Joan Baucells Lladós

Míriam Cugat Mauri

Juan Carlos Gavara de Cara

Fermín Morales Prats

María Jesús García Morales

Jose Riba Ciurana

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Equip docent extern a la UAB

Abel Andrade Ortiz

Blanca Ruiz-Zorrilla Cruzate

Elena Contreras

Enric Bertolín Ponsa

Gonzalo Quintero Olivares

Jordi Puigvert Terra

Josep Maria Torras Coll

José Luis Ramírez Ortiz

Marc Pérez Bou

Mercedes de la Peña Oliete

Oriol Rusca Nadal

Pilar López Fondón

Yolanda Rueda Soriano

Prerequisits

Per al seguiment d'aquest mòdul no s'exigeix cap requisit especial, a banda del general per a l'accés al màster, consistent en la possessió de la llicenciatura o grau de Dret. Per tant, es dona per suposat que l'alumne compta amb els coneixements bàsics en Dret penal i processal penal prèviament adquirits durant els estudis de llicenciatura o grau.

Objectius

L'objectiu del Mòdul és donar a conèixer a l'alumne els principals medis i vies penals de defensa dels interessos dels seus patrocinats. Per a l'assoliment d'aquest objectiu, les sessions es dirigiran a: a) revisar les principals institucions del dret penal i processal des del punt de vista de la pràctica de l'advocacia; b) familiaritzar l'alumne amb el contingut i funció dels principals instruments jurídics de defensa legal al si procés penal (querella, recursos, escrits d'oposició als recursos, etc.); c) iniciar-lo en la seva aplicació pràctica (redacció dels escrits, aplicació pràctica dels conceptes de la part general i especial del dret penal en la fonamentació jurídica dels escrits).

Competències

- Conèixer les tècniques dirigides a investigar i establir els fets en els diferents tipus de procediment, especialment la producció de documents, els interrogatoris i les proves pericials.
- Desenvolupar destreses i habilitats per escollir l'estratègia correcta a l'hora de defensar els drets dels clients, tenint en compte les exigències dels diferents àmbits de la pràctica professional.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Saber exposar fets, oralment i per escrit, i extreure argumentalment conseqüències jurídiques considerant el context i el destinatari a qui vagin dirigides, d'acord en el seu cas amb les modalitats pròpies de cada àmbit procedimental.
- Tenir i desenvolupar habilitats que facin possible aplicar els coneixements acadèmics especialitzats adquirits en el grau a la realitat canviant a què s'enfronten els advocats per evitar situacions de lesió, risc o conflicte en relació amb els interessos.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir les tècniques d'avaluació dels fets en el tipus penal corresponent. Manejar jurisprudència.
2. Conèixer els diferents escrits de petició que es poden generar a la seu d'instrucció.
3. Conèixer les tècniques d'interrogatori.
4. Conèixer les tècniques de la defensa del client en seu policial i davant del jutjat d'instrucció.
5. Localitzar, analitzar i valorar la legislació, la jurisprudència i la doctrina científica aplicables al cas.
6. Proposar diligències d'investigació i prova en l'acte del judici oral.
7. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
8. Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
9. Redactar escrits d'acusació i de defensa en la fase intermèdia del procés penal.
10. Redactar i conèixer els diferents recursos davant de les resolucions judicials del jutge d'instrucció després de la sentència.
11. Saber exposar fets, oralment i per escrit, i extreure argumentalment conseqüències jurídiques considerant el context i el destinatari a qui vagin dirigides, d'acord en el seu cas amb les modalitats pròpies de cada àmbit procedimental.

Continguts

1. LA TUTELA JUDICIAL EFECTIVA EN EL PROCÉS PENAL

María Jesús García Morales

Professora Titular de Dret Constitucional

1. Estructura i rellevança pràctica de l'art. 24 CE.
2. El dret a la tutela judicial
3. Les garanties del procés.

2. QÜESTIONS FONAMENTALS DE LA PART GENERAL DEL DRET PENAL

Fermín Morales Prats

Catedràtic de Dret penal, Advocat.

1. Tipus d'infraccions penals: delictes greus, menys greus i lleus.
2. Causes d'exenció de la responsabilitat criminal.
3. Condcions de punibilitat i perseguibilitat (delictes públics, semi públics i privats)
4. Circumstàncies modificatives.
5. El sistema de penes i mesures de seguretat.
6. Responsabilitat penal de les persones jurídiques: fonament, penes i responsabilitat civil derivada del delicte.

3. INTRODUCCIÓ AL DRET PROCESSAL PENAL: JURISDICCIO, COMPETENCIA, PARTS I ESTATUT DE LA VÍCTIMA.

Oriol Rusca Nadal

Advocat

1. Tipus de procediment.
2. Processos penals especials.
3. Juriisdicció i competència de l'ordre jurisdiccional penal
4. Les parts en el procés penal: Capacitat, legitimació, representació i defensa.

4. LA INCOACIÓ I INSTRUCCIÓ DEL PROCEDIMENT

Marc Pérez Bou

Advocat

1. L'inici del procediment penal. Les formes d'incoacció.
2. La instrucció: nocions generals i diligències concretes d'investigació.

5. LES MESURES CAUTELARS EN EL PROCÉS PENAL

Yolanda Rueda Soriano

Magistrada, Audiència Provincial de Barcelona

1. Nocions generals.
2. Mesures cautelars personals.
3. Mesures cautelars reals.

6. GARANTIES CONSTITUCIONALS EN FASE D'INSTRUCCIÓ

Juan Carlos Gavara de Cara
Catedràtic de Dret constitucional

1. El dret a el secret de les comunicacions i la intervenció de les comunicacions.
2. El dret a la inviolabilitat de domicili i la diligència d'entrada i registre de domicili.
3. El dret a la intimitat personal i a la integritat física i les intervencions.

7. LA FASE INTERMÈDIA

José Luis Ramírez Ortiz
Magistrat, Audiència Provincial de Barcelona

1. Nocions generals sobre la fase intermèdia.
2. La fase intermèdia en el procediment ordinari.
3. La fase intermèdia en el procediment abreujat.

8. JUDICI ORAL(I): ARTICLES DE PREVI PRONUNCIAMENT, QÜESTIONS DE DRET

Enric Bertolín Ponsa
Advocat

1. Articles de previ pronunciament i qüestions prèvies.
2. Inici de l'judici oral.

9. JUDICI ORAL (II): PRÀCTICA I VALORACIÓ DE LA PROVA

Pilar López Fondón
Fiscal, Audiència Provincial de Barcelona

1. Proposició de la prova.
2. Pràctica de la prova.
3. La valoració de la prova.
4. La irracionalitat en la valoració probatòria com a condició d'anul·lació o de reforma.

10. JUDICI ORAL (III): CONCLUSIONS DEFINITIVES I SENTÈNCIA

Jordi Puigvert Terra
Advocat

1. Nocions generals i estructura de l'judici oral.
2. Conclusions definitives, informes orals i dret a l'última paraula.
3. La sentència.

11. RESOLUCIONS PROCESSALS I RECURSOS

Josep Maria Torras Coll
Magistrat, Audiència Provincial de Barcelona

1. Classes de resolucions processals, amb especial esment a la sentència (forma i efectes).
2. Classes de recursos, amb especial menció a l'apel·lació contra les sentències absolutòries, i els requisits de la nova demanda d'apel·lació-anul·lació.

12. EL RECURS DE CASSACIÓ

Mercedes de la Peña Oliete
Fiscal, Audiència Provincial de Barcelona

1. Definició, origen i evolució de el recurs de cassació, amb especial menció a el nou recurs de cassació per a unificació de doctrina.

2. Requisits: resolucions objecte de recurs en cassació, motius i legitimació.

3. Tramitació i sentència.

13. NUL·LITAT D'ACTUACIONS I RECURS D'AMPARAMENT

Abel Andrade Ortiz

Fiscal. Coordinador de l'Àrea contencions administrativa de Barcelona.

1. La garantia dels drets fonamentals en la jurisdicció ordinària.

2. L'incident de nul·litat d'actuacions.

3. Concepte, finalitat i objecte de el recurs d'empara.

14. EXECUCIÓ DE PENES I ALTERNATIVES

Blanca Ruiz-Zorrilla i Cruzate

Advocada

1. Execució de penes. Regles bàsiques.

2. Alternatives a l'execució de les penes privatives de llibertat.

3. Supòsits especials de suspensió de l'execució de la pena.

4. Suspensió de la resta de l'execució de la pena i llibertat condicional.

5. Substitució de pena per expulsió en cas d'estranger.

15. ELS JUDICIS RÀPIDS

Jordi Puigvert Terra

Advocat

1. Àmbit d'aplicació, competència funcional i objectiva en els judicis ràpids.

2. Les actuacions de la Policia Judicial, diligències urgents davant el jutjat de guàrdia, i preparació de l'judici oral.

3. Judici oral, sentència i recursos.

16. EL JUDICI DE DELICTES LLEUS

Jordi Puigvert Terra

Advocat

1. Àmbit d'aplicació, competència funcional i objectiva en el judici de delictes lleus

2. Tipus de procediment.

3. Sentència i recursos.

17. EL PROCEDIMENT DAVANT EL JURAT

Elena Contreras

Fiscal de la Fiscalia de l'Audiència Provincial de Barcelona

1. El Tribunal.

2. El procediment.

3. La Sentència del magistrat president.

4. Recursos.

18. LA RESPONSABILITAT CIVIL DERIVADA DE DELICTE, COMÍS I COSTES

Gonzalo Quintero Olivares

Advocat

1. Introducció.

2. La responsabilitat civil derivada de delicte: contingut, obligats, exercici

3. El comís: concepte, fonament, naturalesa, funció, regulació, classes.

19. RESPONSABILITAT I PROCÉS PENAL DE MENORS

Josep Riba Ciurana

Advocat, Professor associat UAB

1. Introducció: la llei de responsabilitat penal del menor.

2. Aspectes substantius: bases de la responsabilitat penal i sistema de n

3. Aspectes processals: funcions de la Fiscalia de Menors, intervinents, c

4. Procediment.

Metodologia

El mètode docent és de caràcter teòric-pràctic. Per a preparar cadascuna de les sessions, els alumnes hauran de llegir el capítol corresponent del manual de referència i el material que se'ls proporcioni prèviament a través del campus virtual.

A la primera part de la classe, s'aclariran i discutiran amb el professor els aspectes principals dels temes objecte d'estudi i, a la segona part, es resoldran casos o es realitzaran exercicis de redacció dels principals escrits de la pràctica forense.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	38	1,52	1, 2, 3, 4, 5, 7
Resolució de casos pràctics a l'aula	19	0,76	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Entrega i correcció d'escrits i casos	12	0,48	2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Lectura de materials.	106	4,24	1, 5, 7, 9, 11
Preparació de l'exàmen	32	1,28	1, 5, 7, 11

Avaluació

- 50% (5 punts) Examen test model oficial (25 preguntes amb 2 de reserva, 4 respostes alternatives, només una correcta, i descompte de 0,33 les incorrectes). S'ha d'obtenir un mínim de 3 punts sobre 10 en el test per a poder superar l'assignatura. En cas de suspendre, cap la reavaluació.

- 50% (5 punts) Avaluació continuada:

a) Tres activitats pràctiques avaluables: redacció d'escrits, resolució de casos pràctics, etc..., que figuraran al calendari a principi de curs (fins a 2 punts).

b) Diversos qüestionaris breus: preguntes breus, test, etc. realitzats al final de la majoria de les sessions de forma aleatòria (fins a 3 punts)

Els alumnes poden deixar de respondre fins a un màxim de 2 d'aquests qüestionaris al mòdul de litigació penal. En cas de realitzar tots els qüestionaris, no es computaran els dos que obtinguin menor puntuació.

Les absències que es produeixin en aquestes activitats, siguin justificades o no, no poden ser recuperades. Aquesta regla només es pot excepcionar en casos molt puntuals (per exemple, absències prolongades per motius de salut o similars).

Reavaluació: només test

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Resolució de casos pràctics i redacció d'escrits processals	50%	16	0,64	1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Test	50%	2	0,08	1, 2, 4, 5, 10

Bibliografia

Bibliografia bàsica i obligatòria de referència:

CUGAT/BAUCELLS/AGUILAR (coords.), Manual de Litigación penal. Materiales para la prueba de acceso a la profesión de abogado, Tirant lo Blanch, Valencia, 2017.

Bibliografia complementaria:

GIMENO SENDRA, V., Derecho procesal penal, 2015, Castillo de luna.

QUINTERO OLIVARES, G. (dir.), *Compendio de la Parte especial del Derecho penal. Adaptada al programa de ingreso en las carreras judicial y fiscal*, Aranzadi, 2016.

QUINTERO OLIVARES, G./MORALES PRATS, F., *Parte general del Derecho penal. Adaptada al programa de ingreso en las carreras judicial y fiscal*, Aranzadi, 2015.

RAMOS MÉNDEZ, F., Enjuiciamiento criminal: undécima lectura constitucional, Atelier, 2014.

Links d'interès:

www.boe.es

www.fiscal.es

www.poderjudicial.es